

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

ב"ל 16658-09-21

לפני:

כב' הנשיא מירון שוורץ
נציג ציבור (עובדים): מר דוד לוי
נציג ציבור (מעסיקים): מר אריה ציליק

התובע

יוסף פניני
ע"י ב"כ: עו"ד ראמי שומר
מטעם הלשכה לסיוע משפטי

-

הנתבע

המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ: עו"ד סירין זועבי בסול

פסק דין

1. התובע אשר מתגורר בקיבוץ גבת (להלן: **הקיבוץ**), הגיש תביעתו לנתבע לקבלת קצבת אזרח ותיק ביום 31.1.2021. התובע דרש קצבה רטרואקטיבית ממועד היווצרות הזכאות ביום 1.3.2013, ולחלופין, רטרואקטיבית ל-7 שנים החל מיום 1.1.2014. תביעתו של התובע אושרה על ידי הנתבע רטרואקטיבית ל-4 שנים בלבד, החל מיום 1.1.2017.

כנגד החלטה זו, הוגשה התביעה שלפנינו.

2. ביום 28.3.2022 התקיימה ישיבת הוכחות במהלכה העידו התובע בעצמו וכן בתו, גב' שחר פניני (להלן: **גב' פניני**).

הנתבע הגיש לתיק בית הדין תע"צ, מאת גב' שגית ראובן עוזרת ראשית מחלקת אזרח ותיק ושארים בנתבע (סניף עפולה), בעניין 6 מכתבי ייזום, שנשלחו למענו של התובע - הקיבוץ, בדואר רגיל.

3. הצדדים סיכמו את טענותיהם בכתב וכעת ניתן פסק דין זה.

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

ב"ל 16658-09-21

העובדות הצריכות לענייננו

4. התובע יליד שנת 1946. הצטרף לקיבוץ בשנת 1979, שם התגורר ועבד כל השנים עד לפרישתו לגמלאות בגיל 65.
5. בהגיעו לגיל 65, ומתאריך 1.4.2011 החל התובע לקבל קצבה מקרן הפנסיה "עתודות הוותיקה". ביום 1.3.2013, מלאו לתובע 67 שנים. לתובע לא שולמה קצבת אזרח ותיק עם הגיעו לגיל פרישה.
6. בשנת 2020 לקה התובע באירוע מוחי ומצבו הבריאותי התדרדר (סעיף 4 לתצהיר גב' פניני). גב' פניני אשר סייעה לתובע לטפל בענייניו, מסרה כי לאחר שלקה באירוע המוחי קיבל מכתב מאת הנתבע אודות חוב.
- בעקבות אותו מכתב, פנתה גב' פניני למוסד לביטוח לאומי ולהנהלת הקיבוץ לבירור פשר החוב. לטענתה, בעקבות כך, גילתה כי התובע למעשה אינו מקבל קצבת אזרח ותיק (עמוד 10 לפרוטוקול שורות 13-17).
7. משכך, פעלה הנהלת הקיבוץ, בשם התובע, להגשת תביעה לנתבע לתשלום קצבת אזרח ותיק. בהחלטת הנתבע מיום 31.1.2021 (מכתב צורף לכתב התביעה), נרשם כך:
- "הננו מתכבדים להודיע כי התביעה לקצבת אזרח ותיק של יוסף פניני אושרה מ 01/01/2017.**
- ...
לידיעתך,
מ- 03/2013 עד 12/2016 אין זכאות לקצבה, כיוון שהתביעה הוגשה באיחור".
- בהתאם לכך, שולמה לתובע קצבת אזרח ותיק, 4 שנים רטרואקטיבית בלבד, החל מתאריך 1.1.2017.
8. בעקבות החלטת הנתבע כאמור, פנה התובע בתביעתו הנדונה.

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

ב"ל 16658-09-21

טענות הצדדים, בתמצית

9. **התובע** טוען כי המחלוקת שנותרה היא ביחס לזכאותו לקבל קצבת אזרח ותיק לתקופה שבין חודש מרץ 2013 ועד חודש דצמבר 2016 או לחילופין, עבור 7 שנים רטרואקטיבית, כלומר מיום 1.1.2014. להלן נימוקיו בעניין:
- א. התובע טוען כי מכתבי הייזום להגשת תביעה לאזרח ותיק לא הגיעו לידי. לטענתו, קיבל לראשונה מהנתבע מכתב ב"דואר רשום" רק במהלך שנת 2020 והמדובר היה במכתב לגבי יתרת חוב. רק בעקבות בירור פשר החוב התברר כי אינו מקבל קצבת אזרח ותיק.
- ב. לטענתו, כל הדואר מגיע לקיבוץ ומחולק לתיבות הדואר הפתוחות של חברי הקיבוץ. במהלך השנים לא התקבלו מכתבים מהנתבע לתיבתו בקיבוץ.
- ג. התובע מפנה למכתבי הייזום שצורפו לתע"צ וטוען כי הכתובת הרשומה היא "גבת" ולא "קיבוץ גבת" ועל כן ספק אם המכתבים הגיעו ליעדם.
- ד. לטענתו, ניתן ללמוד מהמצורף לתע"צ כי פקידת התביעות ניסתה ליצור קשר עם התובע אך לא הצליחה ונמנעה מליצור קשר עם הקיבוץ. כך גם לא תיעדה את מספר הטלפון אליו חייגה ולא ערכה ניסיון נוסף ליצור קשר עם התובע או עם הקיבוץ.
- ה. עוד ניתן ללמוד ממכתב ייזום מיום 5.1.2016 שצורף לתע"צ, כי תביעתו של התובע לתשלום קצבת אזרח ותיק אושרה ולא היה צורך בהגשת תביעה ומכאן שניתן ללמוד כי התובע עומד במלוא התנאים הקבועים בחוזר זו"ש 1492/2012, בפרק 17 "תשלומים רטרואקטיביים בגמלאות" (להלן: **החוזר**), אותו מצרף התובע לסיכומיו.
- חרף זאת, נמנע הנתבע מלהעביר את הקצבה לחשבון הקיבוץ.
- ו. התובע סבור כי בהינתן כך שהוא מתגורר בקיבוץ ובהעדר "**כתובת עם מספרי זירות העדר מספור לתיבות הדואר**..." (סעיף 19 לסיכומיו) יש להטיל על הנתבע אחריות מוחלטת בכל הנוגע לידוע התובע אודות זכויותיו.
- ז. מכאן טוען התובע כי היווצרות העילה היא בחודש ינואר 2020 – המועד בו נודע לו על זכאותו לקצבת אזרח ותיק. על כן, יש לחייב את הנתבע בתשלום הקצבה 7 שנים למפרע מיום 1.1.2014.

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

ב"ל 16658-09-21

10. **הנתבע** מצדו, אינו מסכים כי התובע זכאי לקצבת אזרח ותיק מעבר לתקופה שאושרה לו. להלן נימוקיו:
- א. לעניין כתובתו של התובע – הנתבע מפנה לכך שכתובתו הרשומה של התובע במשרד הפנים היא "גבת 3657900" – ולכתובת זו נשלחו מכתבי הייזום. עוד לעניין מכתבי הייזום שנשלחו, מפנה הנתבע לפסיקה וטוען כי קיימת חזקה "כי דבר דואר שנשלח על ידי הנתבע התקבל אצל המבוטח...חזקה שהתובע קיבל את המכתבים בסמוך למועד שליחתם" (סעיף 17-18 לסיכומי הנתבע) וככל שלתובע היתה בעיה בקבלתם – עליו הראייה להוכיח זאת.
- ב. פקידת הנתבע אשר לא הצליחה ליצור קשר עם התובע פנתה לנציג מטעם הקיבוץ והסבירה לו כי על התובע למלא טופס תביעה ולחתום עליו ושלחה את הטופס כאמור לקיבוץ.
- ג. באשר לחובת "הגילוי והיידוע" – טוען הנתבע כי בהתאם לפסיקה אין מדובר בחובה ליידע כל מבוטח אודות זכויות ואפשרויות תביעה המעוגנות לו בהתאם לחוק. לטענתו, לאחר פרסום חוק ברשומות קיימת חזקה כי כל אדם יודע את הוראותיו.
- ד. הנתבע דוחה את טענת התובע הנוגעת לזכאותו לתשלום 7 שנים רטרואקטיבית בהתאם לחוק ההתיישנות. הלכה היא כי הזכויות לפי חוק הביטוח הלאומי אינן כפופות להוראות חוק ההתיישנות אלא שהנתבע כגוף ציבורי חוסה תחת דיני השיהוי המנהלי.
- ה. בכל הנוגע לאחריות הנתבע כפי שמוגדרת בחוזר - הרי שאחריות מוחלטת המוטלת על הנתבע היא במקרים בהם אירעה "טעות אקטיבית במעשה או במחדל של פקיד תביעות או של המערכת הממוכנת" (סעיף 3 לחוזר). במקרה הנדון נשלחו על ידי פקידת תביעות מכתבי ייזום לכתובתו הרשומה במשרד הפנים, על כן אין בעניינו "טעות".
- ו. קביעה לפיה התובע לא קיבל את מכתבי הייזום מפאת מגוריו בקיבוץ כפי שטוען – היא קביעה בעלת השלכות רוחב והרי שהמכתבים מוענו לתובע ולא לקיבוץ.
- ז. בנוסף, מפנה הנתבע לחוזר וטוען כי הוראותיו רלוונטיות למבוטח אשר אינו בעל הכנסה ב 3 שנים אחרונות – להבדיל מהתובע אשר מקבל פנסיה. זאת ועוד, מפנה הנתבע לכך כי "התהליך האוטומטי" על מבוטח למלא

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

ב"ל 16658-09-21

פרטים תוך 60 יום שאם לא כן תופסק תשלם הקצבה עד להמצאה כאמור – לנתבע נשלח טופס למילוי פרטים ביום 5.1.2016 אשר לא נענה (סעיפים 17-18 לסיכומי הנתבע).

ח. עוד טוען הנתבע כי בפועל הוכח שהתובע ידע מה מהות הסכומים המועברים לחשבונו ועל כן טענתו, בסעיף 16 לתצהירו, כי הניח לאורך השנים כי הקיבוץ העביר לחשבונו גם את קצבת הזקנה, נסתרה.

המסגרת הנורמטיבית

11. סעיף 244 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] תשנ"ה-1995 (להלן: החוק), קובע את עצם הזכאות לקבלת קצבת אזרח ותיק, כך:

"(א) מבוטח שהגיע לגיל המזכה בקצבת אזרח ותיק, ישלם לו המוסד, בכפוף להוראות סימן זה, קצבה חודשית בשיעור של 17.7% מהסכום הבסיסי.
(ב) היו למבוטח האמור בסעיף קטן (א) תלויים - תשולם לו בעדם, בנוסף לקצבה שלו, תוספת תלויים כדלהלן:
(1) בעד בן הזוג לפי סעיף 247(1) או (3) – 8.9% מהסכום הבסיסי;
(2) בעד כל אחד משני ילדיו הראשונים – 5.6% מהסכום הבסיסי.
(ג) לענין הזכויות לפי סעיף 238, סעיף זה וסעיפים 245, 247, 249 ו-250, רואים כמבוטח גם תושב ישראל שהשלים תקופת אכשרה לפי סעיף 246 אף אם לא היה מבוטח לפי סימן ב' ערב הגיעו לגיל המזכה בקצבת אזרח ותיק.
(ג1) הוראות סעיף קטן (ב) לא יחולו לגבי מי שמבוטח לפי סימן זה בלבד.
(ד) השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי להגדיל את השיעורים הנקובים בסעיפים קטנים (א) ו-(ב).
(ה) בכפוף להוראות סעיף 324 יוסיף המוסד לשלם את הקצבה למי שחדל להיות תושב ישראל".

12. סעיף 245(א) לחוק דן ב"גיל מזכה", לקבלת קצבת אזרח ותיק. לענייננו רלוונטי סעיף 245(א) לחוק הקובע כך:

"הגיל לקצבת אזרח ותיק הוא –
(1) בגבר – שבעים שנה ואם הכנסתו בשנת המס אינה עולה על "ההכנסה המרבית" – גיל הפרישה;..."

13. וחוק גיל פרישה, תשס"ד-2004 קובע כי בסעיף 3 את "גיל הפרישה":

"הגיל שבהגיעו אליו זכאי אדם לפרוש מעבודתו בשל גילו ולקבל, בהתקיים התנאים הקבועים לכך על פי דין או הסכם, גמלה בשל פרישתו מעבודתו כאמור, הוא גיל 67 לגבר וגיל 65 לאישה (בחוק זה – גיל הפרישה)".

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

ב"ל 16658-09-21

כלומר, הזכאות לקצבת אזרח ותיק לגבר הוא בגיל 70 שנים - "הגיל המוחלט", ואם הכנסתו בשנת המס אינה עולה על ההכנסה המרבית - אזי הגיל הוא 67 שנים - "הגיל המותנה" (ראו הרחבה באשר למונח "גיל מוחלט" במובחן מ"גיל מותנה" בעב"ל 34107-04-21 דפנה מיאסניק – המוסד לביטוח לאומי [פורסם בנבו], מיום 1.6.2022).

14. במקרה שלפנינו עותר התובע לקצבת אזרח ותיק באופן רטרואקטיבי. בסוגייה זו, קובע סעי' 296 לחוק כדלקמן:

296. (א) כל תביעה לגמלת כסף, תוגש למוסד תוך שנים עשר חודשים מהיום שבו נוצרה עילת התביעה.

(ב) (1) הוגשה התביעה אחרי המועד האמור בסעיף קטן (א), וקבע המוסד כי התובע זכאי לגמלה בעד תקופה שקדמה להגשת התביעה, תשולם לו הגמלה שהוא זכאי לה, ובלבד שלא תשולם גמלה בעד תקופה העולה על 12 חודשים שקדמו בתכוף לפני החודש שבו הוגשה התביעה כאמור; היתה התביעה שהוגשה כאמור, למענק או לגמלה אחרת שאינה משתלמת בעד תקופה מסוימת, ישולמו המענק או הגמלה האמורים, בתנאי שבחודש שבו הוגשה התביעה למוסד, טרם חלפו 18 חודשים מהחודש שבו נוצרו התנאים המזכים בגמלה;

(2) על אף האמור בפסקה (1), לעניין קצבת אזרח ותיק – לא תשולם גמלה בעד תקופה העולה על 48 חודשים שקדמו בתכוף לפני החודש שבו הוגשה התביעה, ומתוך אותה תקופה לא תשולם קצבת אזרח ותיק שהזכאות לה מותנית בהכנסת המבוטח לפי הוראות סעיף 245, ככל שהוא זכאי לה, בעד תקופה העולה על 12 חודשים.

עולה מן האמור, כי בהתאם להוראות חוק הביטוח הלאומי, לא ניתן לשלם קצבת אזרח ותיק בעד תקופה העולה על 48 חודשים ממועד הגשת התביעה, כך שהקצבה אשר אושרה לתובע במקרה שלפנינו, הנה לתקופה המרבית האפשרית בהתאם להוראות הסעיף האמור.

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

ב"ל 21-09-16658

15. בינואר 2014 פרסם מינהל הגמלאות של הנתבע עדכון לחוזר הנתבע שעסק ב"תשלומים רטרואקטיביים בגמלאות". בפרק ה"הקדמה" צוין כי נושא התשלומים הרטרואקטיביים נבחן מחדש על ידי הנתבע, ומינהלת המוסד בישיבתה מיום 2.6.13 קבעה "מדיניות ברורה ואחידה לגבי עומק התשלום הרטרואקטיבי", תוך שנקבע כי "במקרים המתאימים, כמפורט בתדריך זה, יראה המוסד את התביעה כאילו הוגשה בתאריך מוקדם יותר מהתאריך בו הוגשה בפועל... ובאופן שלא יעורר התנגשות עם הוראות סעיף 296..".

עוד נקבע, כי "עומק התשלום הרטרואקטיבי מותנה במידת האחריות של המוסד או המבוטח לאי מתן תשלום במועד". לפיכך, במקרה של אחריות מוחלטת של המוסד, יינתן תשלום רטרואקטיבי שבע שנים לאחור, במקרה של אחריות משותפת של המוסד והמבוטח, יינתן תשלום רטרואקטיבי ארבע שנים לאחור, ואילו במקרה של אחריות המבוטח בלבד, יהיה התשלום הרטרואקטיבי שנה אחורה בלבד.

סעי' 3 ו-9 לפרסום מינהל הגמלאות בעניין שבנדון, הם הרלוונטיים למקרה שלפנינו. להלן יובאו עיקריהם:

בסעיף 3 נרשם כך:

"אחריות המוסד – תשלום עד 7 שנים רטרואקטיבית"

"אחריות המוסד" – טעות אקטיבית במעשה או במחדל, של פקיד התביעות או של המערכת הממוכנת. עומק התשלום הרטרואקטיבי: עד 7 שנים מהמועד בו התגלתה הטעות, בהתאם לחוק ההתיישנות. בכל הדוגמאות שלהלן, המבוטח מסר לנו את כל המידע הרלוונטי ולא יכול היה לדעת כי קיבל תשלומים בחסר ועל כן נאשר לו תשלום רטרואקטיבי מקסימלי של 7 שנים. במקרים אלו נראה את התביעה כאלו הוגשה לפני 6 שנים ויחד עם השיהוי ניתן לשלם סה"כ 7 שנים רטרואקטיבית". (הדגשה במקור)

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

ב"ל 16658-09-21

בסעי' 9 נקבע כך:

9" תביעות יזומות שלא מומשו

לעתים מפעיל המוסד הליך של ייזום תביעות ושולח לזכאים פוטנציאליים טופסי תביעה. לעתים מתברר לאחר מספר שנים כי מבוטח לא מיצה את זכותו ואינו מקבל גמלה לה הוא זכאי. מבירור עם המבוטח עולה כי הוא לא קיבל את מכתב הייזום ואת טופס התביעה.

במקרים אלה נבחין בין מקרים בהם כתובת המבוטח היתה מעודכנת במערכות המוסד ובין מקרים בהם הכתובת לא היתה מעודכנת:

כתובת נכונה מעודכנת במערכות המוסד

כאשר הכתובת אליה נשלח ייזום התביעה היתה הכתובת הנכונה העדכנית באותו מועד - המוסד פעל כראוי, ויש לראות בייזום התביעה כאילו הגיעה ליעדה. כלומר, מדובר באחריות המבוטח - עומק התשלום הרטרואקטיבי: בכפוף לכללי השיהוי בסעי' 296 לחוק.

כתובת לא מעודכנת במערכות המוסד

2 מקרים:

- א. המבוטח מסר כתובת מעודכנת בתביעה אחרת (או למשרד הפנים) והכתובת לא עודכנה במערכת הגמלה. אחריות משותפת - עומק התשלום הרטרואקטיבי: 4 שנים.
- ב. המבוטח לא הודיע למוסד ולמשרד הפנים על שינוי כתובת. אחריות המבוטח - עומק התשלום הרטרואקטיבי: בכפוף לכללי השיהוי בסעיף 296 לחוק. 8888"

גדר המחלוקת

16. במישור העובדתי - הנתבע טוען כי שלח מכתבי ייזום לקיבוץ - למענו הרשום של התובע ויצר קשר עם הקיבוץ (כפי שמתאר באמצעות פקידת התביעות), כאשר מנגד טוען התובע כי מעולם לא נמסרו לו אותם מכתבי הייזום או שהובא לידיעתו כי הוא זכאי לקבלת קצבת אזרח ותיק עד למועד בו נודע לגבי פניני על זכאותו. כמו כן עולה השאלה האם התובע יכול היה לדעת כי מקבל תשלומים בחסר.

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

ב"ל 16658-09-21

במישור המשפטי - טוען הנתבע כי די בכך ששלח את מכתבי הייזום כדי לעמוד בחובת היידוע המוטלת עליו ואין להטיל עליו במקרה זה "אחריות מוחלטת" כהגדרתה בחוזר, המצדיקה תשלום רטרואקטיבי של 7 שנים. לעומת זאת, התובע סבור כי יש להטיל על הנתבע "אחריות מוחלטת" ולקבוע כי לא עמד בחובותיו.

דיון והכרעה

17. לתע"צ שהוגשה לתיק בית הדין, צורפו מכתבי ייזום אשר נשלחו במועדים כדלקמן: 3.2.2013, 25.3.2014, 25.3.2015, 5.1.2016, 21.2.2016 ו 12.3.2020.

מכתבים אלו מוענו אל: "יוסף פניני, גבת 3657900".

בתע"צ שצורף, ולא נסתר, צוין כי מכתבי הייזום נשלחו לכתובתו הרשומה של התובע במשרד הפנים ומוענו אליו (סעיף 3 לתע"צ). טענתו של התובע לטעות בכתובת לא הוכחה.

18. עוד נרשם בתע"צ - משהתובע לא הגיש תביעה כנדרש במכתבי הייזום שנשלחו אליו, נוצר תהליך אוטומטי בחודש ינואר 2016 בו המערכת דחתה זכאותו לגיל מוחלט - בחודש מרץ 2016. כמו כן, נרשם כי מאוחר יותר בחודש אפריל 2017 פקידת התביעות ערכה ניסיון ליצור קשר עם התובע אך לא היה מענה ולכן שוחחה עם נציג מטעם הקיבוץ והסבירה לו כיצד על התובע לפעול בכדי שזכאותו תטופל. אם כי תביעה מטעם התובע לא נשלחה (סעיפים 4-5 לתע"צ).

19. לגרסת התובע, מכתבי הייזום לא הגיעו לידיו והוא כלל לא ידע שנשלחים אליו אותם מכתבים - "אם הייתי יודע ששולחים הייתי מברר, לא ידעתי ששולחים" (עמוד 6 לפרוטוקול שורה 19).

20. כך גם גב' פניני אשר התגוררה בקיבוץ עד שנת 2018 (עמוד 9 לפרוטוקול שורה 5) והעידה לפנינו, טענה כי בזמן שהתגוררה בקיבוץ וגם בתקופה

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

ב"ל 16658-09-21

שלאחריה, נהגה לבדוק את תיבת הדואר של התובע, לאסוף את מכתביו ולהעביר לידיו, (עמוד 9 לפרוטוקול שורות 10-12 ועמוד 10 לפרוטוקול שורות 11-13).

21. עוד למדנו על אופן חלוקת הדואר בקיבוץ, כך: הדואר שמגיע נמסר לקיבוץ, שם יש "אחראית על הדואר" אשר מחלקת את הדואר לתיבות הדואר של חברי הקיבוץ. כך העיד התובע בעניין:

ש. **בד"כ איך אתה מקבל מכתבים?**
ת. **יש בקיבוץ תיבות דואר ושם שמים לנו מכתבים ואנחנו הולכים ולוקחים.**
ש. **כלומר, האחראיות על מסירת המכתבים היא לא על מזכירות הקיבוץ נכון?**
ת. **האחראיות על המסירה של המכתבים יש אחראית על הדואר והיא מחלקת את הדואר לתאים."**

(עמודים 4-5 לפרוטוקול שורות 21-23 ושורות 1-2)

22. יש לציין כי להבדיל ממכתבי הייזום שלא נמצאו במועדים הרלוונטיים בתיבת הדואר של התובע – כן קיבל התובע, מכתב מאת הנתבע אודות חוב. כך, לגרסת גב' פניני לאחר שבשנת 2020 מצבו הבריאותי התדרדר, וניגשה לבדוק את תיבת הדואר של התובע, ראתה מכתב מטעם הנתבע בנוגע לחוב שנוצר לתובע.

התובע העיד בעניין אותו מכתב החוב כי ככל הנראה התקבל בדואר רשום – **"בדואר רשום נדמה לי, אני לא זוכר אבל הגיע מכתב"** (עמוד 7 לפרוטוקול שורה 5).

23. אכן, צודק הנתבע כי בהתאם להלכה הפסוקה קיימת חזקה עובדתית לפיה דבר דואר שנשלח על ידי הנתבע התקבל אצל המבוטח (סעיף 17 לסיכומי הנתבע). בעב"ל (ארצי) 41882-03-14 **הרצל צרור - המוסד לביטוח לאומי** [פורסם בנבו], מיום 18.5.2015 (להלן: **עניין צרור**) – אליו מפנה הנתבע בסיכומיו, נקבע כי החזקה העובדתית לפיה – **"ככלל, דבר דואר שנשלח לפי פרטי מען תקינים, מגיע לנמען תוך פרק זמן סביר"** - ניתנת לסתירה.

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

ב"ל 16658-09-21

24. התובע לא הביא לפנינו עדויות או ראיות אחרות, מטעם הקיבוץ לדוגמא, האחראי על חלוקת הדואר, אודות קשיים או תקלות כאלה או אחרות, באופן שיסתור את החזקה כאמור.

25. לפיכך, אנו קובעים כי התובע לא הצליח לסתור את החזקה כאמור. יחד עם זאת ולמעלה מן הדרוש, נוסף ונציין כי אף אילו היה בידו לעשות כן, אין פירוש הדבר כי מדובר במחדל של הנתבע בנוגע למשלוח המכתבים. לפיכך, קיומו של כשל בחלוקת הדואר בקיבוץ לדוגמא, גם אילו הוכח כזה, אין פירושו הטלת אחריות מוחלטת על הנתבע, אשר ביצע את הנדרש ממנו, ושלח מכתבי ייזום פעם אחר פעם לכתובתו של התובע.

26. האם יכול היה התובע לדעת כי מקבל תשלומים בחסר? בסעיף 16 לתצהירו, ציין התובע כך:

"הריני להצהיר כי במשך שנים הנחתי שהתשלום שמועבר אליי לחשבון כולל בתוכו מלוא זכויותיי ומעולם לא העליתי בדעתי שבמשך תקופה ארוכה כל כך לא משולמת לי גמלת אזרח ותיק מהמוסד לביטוח לאומי".

וכך העיד לפנינו:

- ש. אתה מקבל משכורת חודשית מהקיבוץ?
- ת. פנסיה.
- ש. ממתי?
- ת. מאז שהגעתי לגיל 67.
- ש. אפשר להגיד שזה מ-04/13? ממתי התחלת לקבל פנסיה?
- ת. קיבלתי מגיל 67.
- ש. מה סכום הפנסיה שאתה מקבל?
- ת. בעקרון בסביבות 3,000 ₪.
- ש. אז איך יצאת מנקודת הנחה שהסכום הזה כולל בתוכו את קצבת הזקנה של ביטוח לאומי?
- ת. אני לא יצאתי משום הנחה, זה מה שנתן לי הקיבוץ וזה מה שקיבלתי.
- ש. אבל בתצהיר שלך, מפנה לסעיף 16, אתה אומר "הריני להצהיר כי במשך שנים הנחתי שהתשלום שמועבר אליי... לביטוח לאומי".
- ת. כמו שאמרתי, מה שקיבלתי מהקיבוץ זה מה שקיבלתי.

27. אם כן, האם יכול היה התובע לדעת כי מקבל תשלומים בחסר? אנו סבורים כי יש להשיב על שאלה זו בחיוב.

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

ב"ל 16658-09-21

ראשית, התובע לא הניח לפנינו מסמכים המלמדים על האופן בו שילם לו הקיבוץ גמלה מידי חודש, כיצד נרשמו הדברים וכיצד ניתן היה להבין את מהות התשלום באופן שמנע ממנו את היכולת לדעת מה משולם לו, ובהתאם לכך מה לא משולם לו.

שנית, דווקא משום שבקיבוץ עובדת מנהלת רווחה ופרט (פרוטי' עמ' 9 שורה 23 ואילך) הרי שניתן היה לברר באמצעותה בנקל את הדברים, כפי שגם נעשה בסופו של דבר הלכה למעשה (פרוטי' עמ' 10 שורה 15).

עולה מן האמור כי התובע אינו עומד בדרישת הכללים שנקבעו בחוזר הנתבע כפי שפורט לעיל, אשר מרחיב את תקופת התשלום הרטרואקטיבי למקרים ספציים כמפורט בו.

לסיכום -

28. כפי שפורט לעיל, סעי' 296 לחוק אינו מאפשר תשלום רטרואקטיבי של למעלה מ-48 חודשים במקרה הנדון. אמנם, על פי חוזר פנימי של הנתבע, ניתן לאשר תקופה ארוכה יותר במקרי קיצון בהם מדובר בכשל של הנתבע בלבד המטיל עליו "אחריות מוחלטת", מקום בו לא קיים את חובותיו, אולם כפי שפורט לעיל, התובע לא הוכיח לפנינו כי מתקיימים התנאים הנדרשים לקבוע כי אכן כך היה במקרה שלפנינו.

החלטת הנתבע לאשר לתובע תשלום רטרואקטיבי של 4 שנים, הינה מוצדקת בנסיבות העניין, עולה בקנה אחד עם הוראות הדין ותואמת את החוזר הפנימי של הנתבע, כך שאינה מצדיקה התערבות שיפוטית.

לפיכך, התביעה נדחית.

אין צו להוצאות.

29. לכל אחד מן הצדדים זכות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים, בתוך 30 יום מן המועד שפסק הדין יומצא לו.

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

ב"ל 16658-09-21

ניתן היום, י"ב אב תשפ"ב, (09 אוגוסט 2022), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

אריה ציליק

מר אריה ציליק
נציג מעסיקים

מירון שורץ, נשיא
אב"ד

מירון שורץ, נשיא
אב"ד

מר דוד לוי
נציג עובדים

מר דוד לוי
נציג עובדים

